

BOOM-UL ECONOMIEI BRAZILIEI

BRAZILIAN ECONOMY'S BOOM

**Conf. univ. dr. Gheorghe CARALICEA
MĂRCULESCU**

Universitatea “Constantin Brâncuși” din
Târgu-Jiu

**Assoc. Prof. PhD Gheorghe
CARALICEA MĂRCULESCU**
„Constantin Brâncuși” University of
Târgu-Jiu

Rezumat

Brazilia dispune de o economie orientate catre piata libera si export si in acest moment ocupa locul 9 mondial si locul 1 in cadrul tarilor din America Latina. Sao Paulo reprezinta centrul financiar al Americii Latine.

Economia interna: Sectorul serviciilor are cea mai mare pondere in cadrul PIB de 67.7%, urmat de cel industrial cu o cota de 25.8%. Agricultura reprezinta doar 6.5% din PIB. Forta de munca de care dispune Brazilia se cifreaza in jurul a 95 mil (dintr-o populatie totala de aprox 195 mil loc) impartita astfel: 20% in agricultura, 14% in industrie si 66% in sectorul serviciilor.

Datorita dezvoltarii stiintifice si tehnologice de care se bucura Brazilia este foarte atractiva pentru investitorii straini, media fiind undeva in jurul valorii de 20 mld \$, comparativ cu valoarea medie de 2 mld \$ corespunzatoare anilor 1990 – 2000.

Economia externa: Administratia Lula s-a folosit de cresterea solida a cererii globale din ultimii ani pentru micșorarea indatoririi externe, netezirea profilului scadentei datoriei si imbunatatirea dinamicii dobanzilor si cursului de schimb. Influxurile masive de capital au dus la cresterea rezervelor valutare la nivelul de 245.8 mld \$ (echivalentul valorii importurilor pe o perioada de un an si ceva). Totusi deficitul de cont curent se va ridica la aprox 3.5% din PIB, si cu toate ca investitiile straine directe s-ar putea sa nu acopere acest deficit nu se intrevad probleme la orizont in finantarea acestuia.

Sectorul fiscal: desi guvernul a reusit sa mentina majoritatea indicatorilor macroeconomici in valori pozitive, lipsa unor instrumente de limitare a cheltuielilor publice s-a transformat printr-o continua crestere a impovararii fiscale, deficite ale bugetului general consolidat si o deteriorare a raportului intre datoria publica si PIB de-a lungul ultimilor ani. De fapt, datoria publica bruta (63% din PIB in 2009) ramane la un nivel relativ mare comparativ cu alte tari ale caror credit ranking este cel putin egal cu BBB-. In plus, la un nivel de 10% din PIB, nevoile de finantare a sectorului bugetar (deficit guvernamental si amortizari) sunt relativ mari cu celalalte state din regiune; cu toate

Abstract

Brazil owns an economy directed towards the free market and the export and nowadays it is on the 9th place in the world and on the 1st place in frame of the countries in Latin America.

Internal economy: The service sector has the biggest weight of 67.7% in PIB frame followed by the industrial one with a share of 25.8%. The agriculture represents only 6.5% of PIB. The manpower owned by Brazil is around 95 million (from a total population of about 195 million inhabitants) shared as follows: 20% in agriculture, 14% in industry and 66% in service sector.

Due to the scientific and technological development of Brazil, this country is very attractive for the foreign investors, the average being somewhere around 2- billion \$ comparing to the average value of 2 billion \$ according to the years 1990 – 2000.

External economy: Lula administration used the solid increase of the global demand in the last years in order to decrease the external duty, to smooth the profile of the date of payment of the debt and to improve the interest dynamics and the currency. The massive capital influxes have led to the increase of the currency reserves at 245.8 billion \$ (the equivalent of the importers' value for more than a year). However, the current account deficit will reach about 3.5% of PIB, and even if the foreign direct investments could not cover this deficit, we do not see any problems at horizon in its financing.

Fiscal sector: even if the government has managed to maintain most of the macro-economical indicators in positive values, the lack of certain tools of limiting the public expenditures was translated by a continuous increase and a damage of the report between the public debt and PIB across the last years. Actually, the gross public debt (63% of PIB in 2009) stays at a relatively big level comparing to other countries whose credit ranking is at least equal to BBB-. In addition, at a level of 10% of PIB, the financing needs of the budgetary sector (governmental deficit and damping) are relatively big with the other states in the region; however, the very

acestea, piata interna foarte solida va fi, mai mult ca sigur, capabila sa duca in spate aceasta incarcatura fiscala.

Cea de-a doua faza a Programului National de Accelerare a Cresterii Economice (PAC 2) a fost aprobata iar guvernul si-a extins proiectiile cu privire la cheltuielile in infrastructura si dezvoltare sociala la un nivel de 886 mld \$ intre 2011 si 2014.

Cuvinte cheie: Brazilia, economie, Banca Nationala pentru Dezvoltare (BNDES), inflație.

solid intern market will certainly be able to carry this fiscal charge.

The second phase of the National Programme of Accelerating the Economical Increase (PAC 2) was approved and the government has extended its projections related to the expenditures in the social development and infrastructure at a level of 886 billion \$ between 2011 and 2014.

Key words: Brazil, economy, First National Bank for Development (FNBD), inflation.

1. Zburand la prea mare inaltime pentru a fi in siguranta

1.1 O crestere exploziva asemeni Chinei nu poate fi sustinuta - este o reactie la relansarea economica si se potriveste perfect cu alegerile prezidentiale

1. Flying to high to be safe

1.1 An explosive increase such as the one in China cannot be supported – is a reaction to the economical re-launch and it hits perfectly to the presidential election

Noi zgarie-noi se ridica de-a lungul strazii Avenida Faria Lima in districtul financiar din Sao Paulo. Vanzarile de computere si automobile au explodat, in timp ce o mare masa de pasageri a umplut pana la refuz principalele aeroporturi. Brazilia a reusit sa creeze 962.000 de locuri de munca intre Ianuarie si Aprilie – cea mai mare cifra corespunzatoare acestui interval de cand au inceput masuratorile in 1992. Totul indica

New skyscrapers have risen across Avenida Faria Lima street in the financial district in Sao Paulo. The sales of computers and automobiles have exploded while a big mass of passengers filled completely the main airports. Brazil managed to create 962.000 jobs between January and April – the biggest number corresponding to this lapse of time since the measurements have begun in 1992. Everything indicates the fact that during the

faptul ca in decursul ultimilor 6 luni economia a avut o rata de crestere anualizata de peste 10%. Chiar daca se asteapta ca aceasta sa se mai domoleasca multi analisti previzioneaza o crestere economica anuala de 7% in 2010 – cea mai mare din 1986 incoace.

Desi economia poseda rate de crestere similare Chinei, Brazilia nu este China. Intrucat rata de economisire si investitiile sunt la un nivel scazut, majoritatea economistilor cred ca orice rata de crestere mai mare de 5% aduce cu sine riscul de supraincalzire. Acest balon de crestere este o consecinta a masurilor de stimulare luate de catre guvernul presedintelui Luiz Inácio Lula da Silva atunci cand criza financiara mondiala a dus pentru putin timp tara in recesiune la sfarsitul anului 2008. problema, spun criticii, este ca acesta cheltuieli guvernamentale extraordinare se dovedesc a avea un caracter permanent – si prin urmare economia incepe sa semene cu o Toyota a carei pedala de acceleratie este apasata pana la podea.

1.2 Supraincalzirea economiei si masurile guvernamentale

Au aparut deja primele semne ale acestei supraincalziri. Intreprinzatorii si companiile gasesc cu dificultate forta de munca calificata. Inflatia in ultimele 12 luni a atins 5.3%, peste estimarile Bancii Centrale care previzioneaza o rata de 4.5%. Se pare ca valoarea importurilor o va depasi pe cea a exporturilor in acest an, pentru prima data din anul 2000, iar deficitul de cont curent se va extinde la 3% din PIB.

Autoritatile au inceput sa-si faca griji. Luna trecuta Banca Centrala a crescut dobanda cheie cu 0.75 puncte procentuale, prima crestere din ultimii 2 ani. Multi economisti din Sao Paulo cred ca aceasta nu va fi singura crestere a dobanzii cheie, multi previzionand o crestere pana la nivelul de 13% pana anul viitor (de la o valoare de 8.75 in prezent).

Criticii guvernului spun ca politica fiscala laxa este un obstacol in plus pentru Banca Centrala, marind astfel riscul ca boom-ul de acum sa se termine cu o scadere abrupta

last 6 months, the economy has had an annualised increase rate of more than 10%. Even if it is expected for it to calm down, many analysts estimate a yearly economical increase of 7% in 2010 – the biggest one since 1986.

Even if the economy owns increase rates similar to China, Brazil is not China. Whereas the saving rate and the investments are low, most of the economists think that any increase rate bigger than 5% brings the overheat risk. This increase balloon is a consequence of the incentive measures taken by the government of the president Luiz Inácio Lula da Silva when the financial world crisis lead the country for a short time in recession at the end of the year 2008. The critics say that the problem is that these extraordinary governmental expenses prove to have a permanent feature – so, the economy starts looking like a Toyota whose acceleration pedal is pressed to the floor.

1.2 The economy overheat and the governmental measures

There have already been the first signs of this overheat. The enterprisers and the companies find difficultly qualified manpower. The inflation in the last 12 months has reached 5.3%, over the estimations of the Central Bank that had estimated a rate of 4.5%. It seems that the value of the imports will overcross the one of the exports this year for the first time since 2000 and the current account deficit will extend at 3% of PIB.

The authorities have started to worry. Last month the Central Bank has raised the key interest with 0.75 percentage points, the first increase in the last 2 years. Many economists in Sao Paulo think this will not be the only increase of the key interest, many of them estimating an increase even of 13% until the next year (from 8.75 in present).

The critics of the government say that the fiscal policy is an additional obstacle for the Central Ban, thus increasing the risk for the present boom to end with a sudden decrease the next year. When he became

anul viitor. Când a devenit președinte în 2003, Lula a menținut politicile fiscale sănătoase moștenite de la predecesorul său Fernando Henrique Cardoso. Datorită creșterii rapide a economiei și a încasărilor bugetare, între 2003 și 2008 guvernul a reușit să mențină datoria publică în limite controlabile în același timp permitându-și să mărească cheltuielile publice. Considerând că recesiunea reprezintă “un permis pentru a cheltui”, guvernul își erodează credibilitatea pe care și-a construit-o de-a lungul timpului este de părere Raul Velloso, un expert în finanțe publice din capitala Brasília.

Oficialii guvernului au și ei aceleași îngrijorări – până la un punct însă. Guvernul a retras majoritatea tăierilor de taxe acordate anterior pentru a crește cererea în timpul recesiunii. Pe data de 13 mai miniștrii au declarat că vor reduce cheltuielile bugetare cu 10 mld reali (5.4 mld \$). Aceasta măsură a fost precedată de o altă tăiere a cheltulilor cu 21 mld reali (11.3 mld \$) anunțată în martie acest an. Dar aceste măsuri nu pot fi asimilate cu o franare bruscă atât de necesară. Chiar dacă sunt implementate în întregime, ele nu vor putea decât să reducă rata de creștere a cheltuielilor publice, menținând-o fie la același nivel fie scăzând-o ca procent din PIB, potrivit lui Pedro Barbosa, un specialist guvernamental în finanțe publice.

1.3 Moralitate sau imoralitate

Guvernul încă pompează bani în economie prin două modalități destul de controversate. Prima Banca Națională pentru Dezvoltare (BNDES), care acordă împrumuturi la o rată a dobânzii la jumătatea dobânzii cheie, și-a extins valoarea portofoliului de credite cu aproape 50%. Motivul care a stat la originea acestei creșteri explozive rezidă în 2 linii de credit pe termen lung în valoare de 180 mld reali (97.2 mld \$) acordate de către trezoreria braziliană. Aceste linii de credit pentru care BNDES nu a oferit ca garanție decât semnarea unor documente prin care se angajează ca va plăti sumele datorate (IOUs), au atras după sine acuzații de practici contabile neortodoxe. Deși această sumă se

president în 2003, Lula has maintained the healthy fiscal policies inherited from his predecessor Fernando Henrique Cardoso. Due to the quick growth of the economy and of the budgetary cash, between 2003 and 2008 the government has managed to maintain its public debt between the controllable limits and at the same time it could increase its public expenditures. Considering that recession represents “a licence to spend”, the government abrades the credibility that it built over the time, thinks Raul Velloso, an expert in public finances, from the capital Brasília.

The government officials have the same concerns – but to a limit. The government retired most of the taxes cuts previously granted in order to increase the demand during the recession. On May 13th, the ministers declared that they would reduce the budgetary expenditures with 10 billion reais (5.4 billion \$). This measure was preceded by another expenditures cut of 21 billion reais (11.3 billion \$) announced in March of this year. But these measures cannot be assimilated to a sudden deceleration that is so necessary. Even if they are entirely implemented, they can only reduce the increasing rate of the public expenditures, maintaining it either at the same level, or decreasing it as a percentage of PIB, according to Pedro Barbosa, a governmental specialist in public finances.

1.3 Morality or immorality

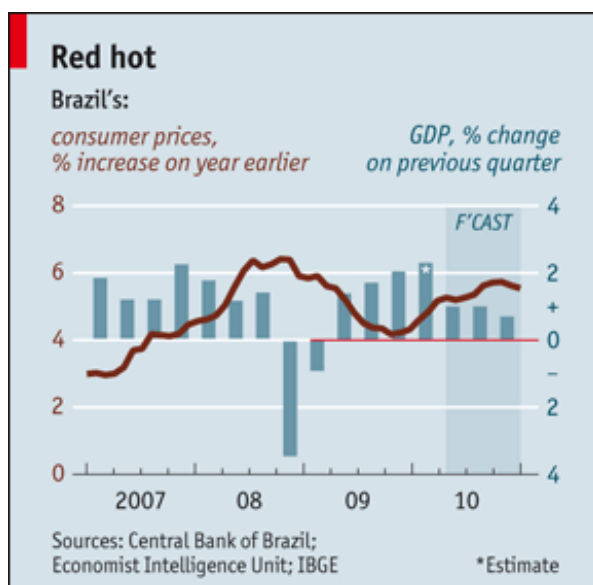
The government still pumps money in economy by two quite controversial means. The First National Bank for Development (FNBD) that grants loans for a rate of the interest at the half of the key interest, has extended the portfolio credit value with almost 50%. The basic reason of this explosive increase resides in 2 credit lines on a long term of 180 billion reais (97.2 billion \$) granted by the Brazilian treasury. These credit lines for which FNBD offered as a guarantee only the signing of certain documents by means of which it commits to pay the due amounts (IOUs), attracted

adauga datoriei guvernamentale brute, ea nu se regasește în statistica datoriei publice: la un nivel de 42.7% din PIB, aceasta este similară cu nivelul de la jumătatea anului 2008, și este mult mai mică decât cea a țărilor europene.

A doua modalitate se referă la creșterea fondului de salarii ale funcționarilor publici. Numărul acestora a crescut destul de modest comparativ cu anul 2003 (o rată de creștere de 10%). Dar aceștia au fost tratați regeste: cheltuielile salariale federale s-au dublat în termeni nominali între 2003 și 2008. De asemenea guvernul Lula a crescut și salariul minim mult peste rata inflației. Acest lucru a ajutat la reducerea asimetriei distribuției veniturilor și la creșterea cererii de consum. Dar are un efect secundar negativ asupra sistemului de pensii.

accusations of non-orthodox accountable practices. Even if this sum is added to the gross governmental debt, it is not found in the statistics of the public debt: at a level of 42.7% of PIB, this is similar to the level at the half of the year 2008, and it is much smaller than the one of the European countries.

The second modality refers to the increase of the wage fund of the civil servants. Their number increased quite modestly comparing to the year 2003 (an increasing rate of 10%). But these ones have been treated kindly: the federal wage expenditures were doubled in nominal terms between 2003 and 2008. Also, Lula government also increased the minimum wage a lot over the inflation rate. This thing helped to reduce the asymmetry of the income distribution and to increase the consumption demand. But it has a negative side effect on the pensions system.

Domnul Barbosa este de părere că o creștere accelerată îi va permite guvernului să strângă cheltuielile cu salariile funcționarilor precum și cele cu pensiile în decursul anilor următori. Banca pentru Dezvoltare BNDES a susținut investițiile atunci când piața financiară înghețase. Ca urmare a ultimei perioade de neliniște financiară a dus la deprecierea realului

Mister Barbosa thinks that an accelerated increase will allow the government to save the money spent by the wages of the civil servants and also by the pensions during the next years. The Bank for Development FNBD supported the investments when the financial market had frozen. As a consequence of the last time period of financial concern, it led to the depreciation of

cu 5% în luna mai. Cu toate acestea rezervele valutare mari ale Braziliei îi vor permite să facă față în cazul unor semne de panică ale pietelor. Domnul Barbosa îi sfătuiește pe critici să privească tendința pe termen lung, mai exact rata dobânzii la depozite a scăzut de la un maxim de 20% în 2003 la un nivel situat între 5% și 10% în prezent. De îndată ce noua măsură de reducere a masei monetare va fi încheiată dobânzile vor scădea și mai mult spune el.

În mod cert foarte multe țări europene și-ar dori să aibă problemele Braziliei. Economia acesteia a reușit să-și clădească un fundament solid. Companiile se grabesc să satisfacă cererea de bunuri de consum a unei clase de mijloc (de nivel inferior) în plină expansiune, în timp ce China continuă să atragă exporturile Braziliei de materii prime. Productivitatea este în creștere. Costul mediu al unei unități de forță de muncă¹ are doar jumătate din creșterea salariilor reale este de părere José Roberto Mendonça de Barros, consultant și fost funcționar în Ministerul de Finanțe al Braziliei.

Cu toate acestea prețurile materiilor prime încep să scadă. O creștere mai rapidă ar fi asigurată dacă guvernul ar tăia din dobândă cheie și ar crește investițiile în infrastructură. Următorul președinte, care va fi ales în Octombrie, va trebui să adreseze această problemă. Creșterea economică explozivă din acest an electoral îi măresc șansele candidatului propus de actualul președinte, Dilma Rousseff, care va avea șansa să încerce să rezolve această problemă.

Bibliografie

<http://en.wikipedia.org/wik>

http://www.edc.ca/english/docs/gbrazil_e.pdf

[https://www.cia.gov/library/publications/the-](https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/br.html)

[world-factbook/geos/br.html](https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/br.html)

<http://www.theeconomist.com>

the real with 5% in May. However, the Brazilian big currency reserves will help it to subsist in case of panic signs of the markets. Mister Barbosa advises the critics to regard the long term trend, more specifically the interest rate for deposits decreased from a maximum of 20% in 2003 to a level placed between 5% and 10% in present. As soon as the new method to reduce the monetary mass is contracted, the interests will decrease even more, he says.

Very many European countries would certainly want to have Brazil's problems. Its economy has managed to build a solid fundament. The companies hurry to satisfy the demand of consumption goods of a middle (inferior) class in full expansion, while China continues to attract the Brazil's exports of raw materials. The productivity is increasing. The average cost of a manpower unit² has only half of the real wages increase, thinks José Roberto Mendonça de Barros, consultant and former civil servant in the Ministry of Finances of Brazil.

However, the prices of the raw materials start decreasing. A quicker increase would be provided if the government cut the key interest and increased the investments in the infrastructure. The next president who will be elected in October will have to address this problem. The explosive economical increases in this electoral year increase the chances of the candidate suggested by the current president, Dilma Rousseff, who will have the chance to solve this problem.

Bibliography

<http://en.wikipedia.org/wik>

http://www.edc.ca/english/docs/gbrazil_e.pdf

[https://www.cia.gov/library/publications/the-](https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/br.html)

[world-factbook/geos/br.html](https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/br.html)

<http://www.theeconomist.com>

¹ Costul mediu al unei unități de muncă este un indicator al presiunilor de cost asupra pieței muncii. Raportul între costurile medii cu forța de muncă și productivitate (producția per muncitor per ora lucrată). Costul forței de muncă necesare producerii unei unități de producție este un factor care influențează nivelul prețurilor finale.

² The average cost of a work unit is an indicator of the cost pressures on the work market. The report between the average costs of the manpower and the productivity (production per worker per worked hour). The cost of the manpower needed in order to produce a production unit is a factor that influences the level of the final prices.